

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2023

AARDRYKSKUNDE: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 3 uur

200 punte

Hierdie nasienriglyne is voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore, wat 'n standaardiseringsvergadering moet bywoon ten einde te verseker dat die riglyne konsekwent geïnterpreteer en toegepas word gedurende die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal nie in enige gesprek treë of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat daar verskillende menings oor sekere sake van beklemtoning of detail in die riglyne mag voorkom. Daar word ook toegegee dat indien die standaardiseringsvergadering nie bygewoon word nie, daar verskillende interpretasies van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

Punte moet toegeken word in lyn met:

- die spesifieke inhoud van die nasienriglyne of die generiese vlakbeskrywings vir die vraag.
- die spesifieke vaardighede wat in die nasienriglyne of generiese vlakbeskrywings van die vraag gedefinieer is.
- die standaard van die antwoord wat verwag word van 'n kandidaat soos wat die voorbeelde van die gestandaardiseerde vraestelle voorstel.

Bepunting moet **POSITIEF** gedoen word:

- Punte word toegeken vir korrekte / geldige antwoorde.
- Krediet word toegestaan vir antwoorde wat geldig is en wat wyer strek as die raamwerk van die sillabus (verwys eersgenoemde na die Senior Sub-eksaminator of Eksaminator soos nodig).
- Punte word toegeken wanneer die kandidate duidelik bewys toon van hulle kennis en waartoe hulle in staat is.
- Punte word nie afgetrek vir foute nie.
- Punte word nie afgetrek vir weglatings nie.
- Die spelling, interpunksie en grammatika word alleenlik in die antwoorde gemerk wanneer dit spesifiek geassesseer word volgens die punteskema. Die betekenis moet steeds ondubbelsinnig wees.

Reëls moet konsekwent toegepas word, bv. gevalle waar kandidate nie instruksies gevolg het nie of in die toepassing van die generiese vlakbeskrywers.

Die volle spektrum van punte, soos gedefinieer in die Nasienriglyne vir die vraag, moet gebruik word (alhoewel die volle spektrum van punte beperk mag word deur die kwaliteit van die antwoorde van die kandidate).

Punte word alleenlik toegeken soos wat dit uiteengesit word in die Nasienriglyne.

Punte mag nie toegeken word met inagneming van die drempels vir die graad of graadbeskrywers nie.

Wanneer 'n hoëorde vraag gemerk word, moet die koderingstelsel vir opstelle asseblief gebruik word. Sodoende is die modereringsproses meer konsekwent, regverdig en makliker.

Kodes wat gebruik word wanneer opstelle in Aardrykskunde gemerk word

U – Uitstekend

G – Goed

A – Aanvaarbaar

V – Vaag

H – Herhalend

O – Nie van toepassing / nie relevant

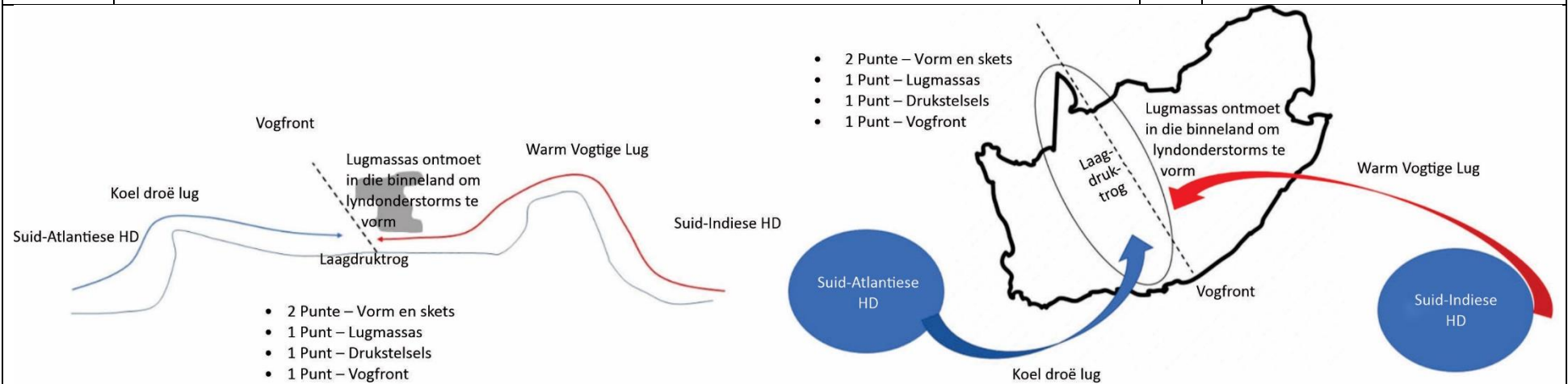
AFDELING A GEÏNTEGREERDE VRAAG: GEOGRAFIE VAN DIE DREINEERBEKKEN VAN DIE VAALRIVIER EN DIE GAUTENGSE STADSTREEK

VRAAG 1 FISIESE GEOGRAFIE

1.1 Subtropiese antisiklone en die verwante weerstoestande

Bestudeer Figuur 1 en beantwoord die volgende vrae deur die korrekte antwoord in elke vraag te kies. Skryf die nommer van die vraag en die letter wat ooreenstem met jou antwoord neer, bv. 1.1.0 A.

1.1.1	Die primêre wolktipe wat met lyndonderstorms geassosieer word.	D	Cumulonimbus	
1.1.2	Maak gebruik van bewyse in Figuur 1 en identifiseer die gebied wat die ergste deur die storm getref sal word.	B	Mogale City	
1.1.3	Die kenmerk oor die binneland waar die lugmassas bymekaar kom staan bekend as ...	C	'n vogfront	
1.1.4	Teken 'n diagram met byskrifte en illustreer hoe lyndonderstorms oor die binneland van Suid-Afrika vorm.			

1.1.5	Bespreek die voordele wat lyndonderstorms vir die ekonomie van Gauteng inhou.		<p>Lyndonderstorms kan nodige reën bring aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landbougebiede in Gauteng, wat die groei en produksie van belangrike gewasse vir die plaaslike ekonomie bevorder. • Water vir die industriële streek. • Water vir die groot bevolking wat ekonomies aktief is. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die antwoord is eenvoudig en is gebrekkig aan diepte van bespreking; dit benodig moontlik spesifieke skakeling aan die konsepaspek. Die antwoord is goed ontwikkel, alomvattend en toon 'n deeglike konseptuele begrip. Dit verken die faktore in diepte, bewerkstellig insiggewende punte en demonstreer kritiese denke, wat 'n boeiende en goed-ondersteunde respons met sterk onderlinge verbintenisse tot gevolg het.</p>
1.1.6	Verduidelik waarom lyndonderstorms slegs in die somer oor die binneland voorkom.		<p>As gevolg van die hitte in die binneland in die somer vorm 'n laagdruktrog. Hierdie trog trek warm, vogtige lug vanaf die Indiese Oseaan in en koel, droë lug vanaf die Atlantiese Oseaan en sodoende word 'n vogfront gevorm.</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>In die winter word Suid-Afrika gedomineer deur 'n hoogdruk / dalende lug en dus is dit nie moontlik vir enige tipe reënval om te vorm nie.</p>	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe verduideliking:</p> <p>Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp. Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en</p>

				koherent en laat geen groot gapings in die verduideliking nie.
1.2.1	Verduidelik hoe 'n <i>afsny-laagdruk</i> vorm.		'n Laagdrukstelsel word van die algemene vloei van lug sowel as die planetêre winde afgesny en 'n afsny-laagdruk word gevorm. Dit gebeur wanneer die laagdrukstelsel deur die hoogdrukstelsel geblokkeer word. Die afsny-laagdruk is dan vasgevang oor Suid-Afrika en dit lei tot donderstorms en reën.	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe verduideliking: <ul style="list-style-type: none"> • 1 tot Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp. • Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die verduideliking nie.

1.2.2	Evalueer hoe munisipaliteite soos dié van Johannesburg vir die negatiewe gevolge van 'n afsny-laagdruk kan beplan.	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkel 'n vroeë-waarskuwingstelsel om inwoners te waarsku van die moontlikheid van swaar reën en kitsvloede. • Ontwikkel 'n ontruimingsplan om inwoners wat in gebiede bly waar kitsvloede mag voorkom, soos bv. in laagliggende dele en gebiede na aan riviere en strome, te kan ontruim. • Versterk infrastrukture soos brûe, paaie en geboue om sodoende die skade wat veroorsaak word deur swaar reën en sterk winde te verminder. • Maak die afloopstelsel, insluitend geute, aflooppype en riviere skoon om seker te maak dat hulle effektief kan funksioneer. Dit sal bydra tot die voorkoming van kitsvloede in stedelike gebiede. • Maak mense bewus van die potensiële skade wat veroorsaak kan word deur 'n afsny-laagdruk asook die voorsorgmaatreëls wat hulle vir sulke weersomstandighede kan tref. • Lig die inwoners in oor hoe om eiendom te beskerm, wat om te doen ten tye van 'n kitsvloed, en hoe om veilig te wees gedurende swaar reën en sterk winde. • Sosiale media plasings vir die publiek. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>1 tot Die evaluasie is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp. Die evaluasie is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die evaluasie nie.</p>
1.2.3	Skryf 'n Twiet (160 woorde) waarin jy mense waarsku oor die moontlike risiko's wat met die weer, soos in Vraag 1.2.2 genoem, gepaard kan gaan en wat hulle te wagte moet wees.	<p>Hierdie inligting behoort waarskuwings in te sluit, soos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sterk winde • Swaar reënval • Oorstromings in stedelike gebiede • Beskadiging van die infrastruktuur • Moontlikheid van hael • Swaar sneeu mag voorkom • Donderweer • Rowwe see 	Moet kort en kragtig wees met soveel moontlik relevante inligting.

1.3 Dreineerstelsels in Suid-Afrika				
Bestudeer Figuur 5 en beantwoord die volgende vrae deur die korrekte antwoord in elke vraag te kies. Skryf die nommer van die vraag en die letter wat ooreenstem met jou antwoord neer, bv. 1.3.0 A.				
1.3.1	Bepaal die dreineerpatroon van die Vaalrivier.		B Dendrities	
1.3.2	Noem EEN sytak van die Vaalrivier		C Klip	
1.3.3	Noem die vernaamste bergreeks wat die waterskeiding van die Vaalrivier vorm.		A Witwatersrand	
1.3.4	Bespreek die impak wat die Gautengse stadstreke op die hidrologie en die omgewing van die Vaalrivierstelsel sal hê.		<ul style="list-style-type: none"> Die groei van die bevolking en die ekonomie van die Gautengse stadstreke het gelei tot 'n merkbare toename in die vraag na water. Die rivier word oormatig gebruik en dit lei tot 'n afname in die rivier se vloei sowel as in die kwaliteit van die water. Die Gautengse stadstreke word gekenmerk deur beduidende nywerheids- en landbouaktiwiteite wat besoedelende deeltjies in die Vaalrivierstelsel kan vrylaat. Chemiese stowwe, swaarmetale en ander skadelike stowwe kan 'n invloed op die riviergesondheid en ekosisteem hê. Die Gautengse stadstreke is afhanklik van die Vaalrivier vir hulle water, maar groot hoeveelhede van hierdie water moet eers behandel word voordat dit geskik is vir drinkwater of ander doeleindes. Die behandeling van die water kan wel ook besoedelende deeltjies soos chemiese stowwe en swaarmetale in die rivierstelsel vrylaat wat dan verder die rivier-gesondheid beïnvloed. In die Vaalrivierstelsel is daar baie damme en keerwalle om die vloei van die rivier te reguleer en om 'n konstante vloei van water aan die Gautengse stadstreke te voorsien. Damme en stuwalle beïnvloed die natuurlike vloei van die riviere en het 'n negatiewe impak op die gesondheid van die ekosisteem. 	<p>Gee krediet vir redelike en relevante alternatiewe assessering:</p> <p>Die respons bespreek hoofsaaklik die onderwerp met beperkte assessering van die konsep. Die kandidaat se begrip is moontlik onakkuraat of gebrekkig aan diepte. Indien die respons gelys is, sonder ontpakking, kan dit 'n maksimum van 2 punte kry.</p> <p>Die respons bied bietjie assessering en bespreek die skakel tussen konsepte, maar die bespreking is moontlik oppervlakkig. Die kandidaat toon deeglike kennis en begrip, maar die voorbeelde wat gegee word benodig meer detail of deeglike ontwikkeling. Die respons assesser konsepte en verhoudings deeglik. Dit sluit 'n gedetailleerde bespreking in, wat 'n deeglike konseptuele begrip van die onderwerp toon. Enige voorbeelde wat</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Die vinnige ontwikkeling van die Gautengse stadstreke het 'n verlies aan natuurlike habitate tot gevolg gehad. • Vleilande en oewersones ontwikkel wat veroorsaak dat daar 'n verlies aan natuurlike habitate is. • Die afname in biodiversiteit en die verlies aan belangrike funksies wat deur die ekosisteem verrig word. • Verlies aan natuurlike suiwering van water en vloedbeheer. • Gronderosie • Eutrofisering 	gebruik is, is toepaslik en effektief in die respons geïntegreer, wat die kandidaat se kennis en begrip verder krag gee.
1.4 Fluviale prosesse			
1.4.1	Noem TWEE gebruike van damme.	<ul style="list-style-type: none"> • Stoor water wat gebruik word vir besproeiing. • Voorsien 'n betroubare waterbron vir landbou. • Opwek van hidro-elektrisiteit (hernubare bron van energie). • Beheer oorstromings deur die riviervloei te reguleer en dus word die risiko vir skade aan infrastruktuur en gemeenskappe verminder. • Stoor water vir gebruik deur gemeenskappe en nywerhede. • 'n Betroubare bron van drinkwater. • Ontspanningsaktiwiteite soos visvang, swem en bootritte. • Is 'n habitat vir natuurliewe, insluitend visse, voëls en ander akwatiese spesies. • Verbeterde navigasie wat beteken dat bote vinniger heen en weer op 'n rivier kan beweeg. • Beskerm die grond deur erosie en sedimentasie te verminder en daardeur word habitate en kosbare landbougond bewaar. 	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe analise.

1.4.2	'n Dam lei tot verjonging; verduidelik wat die verjonging van 'n rivier behels.		<ul style="list-style-type: none"> • Soos wat die water oor of deur 'n dam vloei, kry dit meer energie wat meer erosie tot gevolg het. Die rivier kry energie by. • Hoër energie weens vinnig vloeiende water. • Ontwikkelingseienskappe van bloop • Herbore 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die verduideliking nie.</p>
1.4.3	Verwys na Foto 1 en verduidelik waarom 'n dam gesien word as 'n tydelike erosiebasis.		<ul style="list-style-type: none"> • 'n Dam word gesien as 'n tydelike erosiebasis omrede dit die vloei en vloespoed van 'n rivier kan verander wat dan lei tot veranderinge in die rivier se erosie- en afsettingsprosesse. • Wanneer 'n dam in 'n rivier gebou word ontstaan 'n nuwe, kunsmatige basisvlak wat die rivier se vloei en vloespoed laat afneem. • Omrede daar 'n afname in die vloei en vloespoed van 'n rivier is kan dit lei tot die afsetting van sediment in die rivier waardeur die stroomkanaal opgebou word en die rivier se erosiekrag word verminder. Dit kan veroorsaak dat die rivier dieper in die rivierbodem insny en die rivierwalle erodeer sodat nuwe landskappe geskep word en die stroomkanaal verander. • Die impak van 'n dam op die rivier se erosieprosesse is nie permanent nie. Met 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot</p>

			verloop van tyd kan die rivier aanpas by die nuwe basisvlak deur die stroomkanaal dieper in te sny, erosie van die rivierwalle, afsetting van sediment en die opbou van die rivierbodem. Die langtermyn stabiliteit van 'n stroomkanaal is afhanklik van die balans tussen die erosie- en afsettingsprosesse, wat beïnvloed kan word deur die klimaat, beskikbaarheid van sediment en menslike aktiwiteite.	gapings in die verduideliking nie.
1.4.4	Bespreek TWEE nadele van die bou van damme in 'n rivierstelsel.		<ul style="list-style-type: none"> • Onderbreking van die natuurlike vloei van die rivier wat dan die omgewing en habitat van akwatiese spesies beïnvloed. • Die afname in die visbevolking beskadig die wildlewe en verminder biodiversiteit. • Die opbou van sediment stroomop verlaag die produktiwiteit van die lande stroomaf en veroorsaak gronderosie. • Degradasie van die grond en skade aan habitate en gemeenskappe. • Die verplasing van plaaslike gemeenskappe lei tot sosiale en kulturele ontwrigting. • Verlies aan lewensbestaan en verminderde toegang tot hulpbronne veroorsaak armoede en ongelykhede. • Vismigrasie onderbreek. • Stagnante/toksiese water. • Vloeding stroomop. • Minder water stroomaf. • Duur om te bou. 	<p>Gee krediet vir redelike en relevante alternatiewe bespreking.</p> <ul style="list-style-type: none"> • per konsep: Die respons is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van elke konsep. Die bespreking benodig moontlik meer diepte en dek moontlik nie die inhoud volledig nie. • per konsep: Die respons bied 'n goed ontwikkelde bespreking van die impak van elke konsep, wat die inhoud deeglik dek. Die kandidaat stel 'n dieper vlak van kennis en begrip ten toon deur elke konsep in detail aan te spreek. <p>Maks 2 punte indien slegs EEN oplossing gegee word.</p>

1.4.5	<p>Evalueer of dit moontlik is om oorstromings in 'n rivierstelsel op 'n effektiewe manier te verhoed.</p>	<p>Die voorkoming van oorstromings in 'n rivierstelsel is 'n komplekse en uitdagende taak. Die sukses van die metodes om oorstromings te verhoed sal bepaal word deur verskeie faktore insluitend die ligging, grootte en tipe rivierstelsel, die omliggende landskap en die plaaslike klimaatstoestande.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In sommige gevalle mag dit moontlik wees om oorstromings op 'n effektiewe manier te verhoed deur die implimentering van strategieë soos: <p>Bestuur van die vloedvlakte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit behels die beperking van ontwikkeling in gebiede waar daar maklik oorstromings kan voorkom en die skep van vloedvlakte reserves wat oortollige water in tye van hoë watervlakke van die rivier kan absorbeer. <p>Damme en Levées:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Damme en levées kan gebou word om die water in die stroomkanaal te beheer en sodoende die risiko op 'n oorstroming te verminder. • Hierdie strukture kan ook onvoorsiene gevolge soos die verandering van die natuurlike vloeipatrone en die totstandkoming van gebiede stroomaf wat meer geneig sal wees om te oorstroom, hê. <p>Bestuur van stormwater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit behels die ontwerp en konstruksie van geboue en infrastruktuur wat bestand sal wees teen oorstromings. • Metodes om oortollige stormwater wat afloop te beheer. <p>Herstel van riviere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die herstel van riviere - wat degradasie ondergaan het - tot hulle natuurlike toestand, kan bydra tot die rivier se vermoë 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die evaluasie is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die evaluasie is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die evaluasie nie.</p>
-------	--	---	--

			<p>om baie water te kan hanteer en om die moontlikheid van oorstromings te verminder.</p> <p><i>In sommige gevalle mag dit dalk nie moontlik wees om oorstromings in 'n rivierstelsel totaal uit te skakel nie. Uiterste weerstoestande soos 'n tropiese sikloon of kitsvloede kan sulke groot volumes water tot die rivierstelsel toevoeg dat dit glad nie moontlik is om enigsins oorstromings te verhoed nie.</i></p>	
--	--	--	--	--

VRAAG 2 MENSlike GEOGRAFIE				
2.1 Terminologie van Menslike Geografie				
Pas die beskrywing in Kolom B by die term in Kolom A. Skryf slegs die nommer van die vraag en die letter wat ooreenstem met jou keuse van die beskrywing neer, bv. 2.1.0 A.				
2.1.1	Natpunt nedersetting		D	'n Nedersetting wat naby 'n waterbron is, gewoonlik in 'n gebied waar daar min water beskikbaar is.
2.1.2	Standplaas		B	Die grond waarop 'n nedersetting gebou is.
2.1.3	Drempelbevolking		I	Die minimum aantal mense wat nodig is voordat 'n spesifieke item of diens in 'n gebied voorsien kan word.
2.1.4	Dorpie		E	Die klein landelike nedersetting bestaan uit 'n groepie huise.
2.1.5	Teen-verstedeliking		F	Die proses wat die migrasie van mense vanaf die stedelike gebiede na die platteland behels.
2.1.6	Agterland		A	'n Plattelandse gebied is ekonomies verbind aan 'n stedelike opvangsgebied.
2.1.7	Bestaans		C	Boerdery of werk waar al die produkte gebruik word om die eienaar en die familie te onderhou met min wat oorbly om te verkoop of mee handel te dryf.
2.1.8	Markverwante nywerheid		K/ J	Nywerhede wat wydverspreid is nie geskei kan word van die mark wat hulle van goedere voorsien nie.
2.1.9	Primêre sektor		M	Die ekonomie sluit alle nywerhede in wat betrokke is by verkryging van en produksie van grondstowwe, soos boerdery, houtafkappery, visserye, bosbou en mynbou.
2.1.10	Informele sektor		L	Daardie deel van die ekonomie wat nie belasting betaal nie en wat ook nie deur die regering gemonitor word nie.
2.2 Struktuur van die ekonomie				
2.2.1	Sê of die stellings hieronder waar of vals is. Skryf slegs die nommer van die vraag en of die stelling waar of vals is neer, bv, 2.2.0. Vals.			
(a)	Die hawe wat meeste van die uitvoere van Gauteng hanteer, is die hawe in Kaapstad.		Vals	
(b)	Algemene dienste wat deur die regering voorsien word, is deel van die tersiêre sektor.		Waar	
(c)	Die grootste sektor in Gauteng is vervoer, berging en kommunikasie.		Vals	
(d)	Gauteng het die grootste bevolking van al die provinsies.		Waar	
(e)	Gauteng se bevolkingsdigtheid is die laagste.		Vals	

2.2.2	Gebruik 'n tabel en kontrasteer TWEE faktore wat nywerheidsontwikkeling in Gauteng bevorder en TWEE faktore wat nywerheidsontwikkeling belemmer	<div data-bbox="958 188 1608 960"> bevorder <ul style="list-style-type: none"> • Politieke stabiliteit en 'n relatiewe sterk besigheidsomgewing. • Daar is baie universiteite, navorsingsinstansies en innovasie kerne wat dit 'n kern maak vir navorsing en ontwikkeling. (R&D). • Toegang tot minerale. • Gauteng se sentrale ligging in Suid-Afrika sowel as sy nabyheid aan die hawens van Durban en Kaapstad. • Gauteng het 'n goed-ontwikkelde infrastruktuur wat groot hoofweë, spoorlyne, lughawens en hawens insluit. • Geskoolde en ongeskoolde arbeid. • Werkseleenthede • Gradiënt/topografie • Spasie • Beleggingsgeleenthede • Aansporings • Wateroordragkemas </div> <div data-bbox="958 960 1608 1471"> belemmer <ul style="list-style-type: none"> • Optogte en stakings – veral in die mynbou sektor. • Huidige beurtkrag. • Hoë vlakke van ongelykheid wat beteken dat baie verbruikers beperkte koopkrag het. • Hoë werkloosheidsyfer, veral onder die jongmense. • Hoë persentasie ongeskoolde arbeid. • Beperkte fisiese spasie en die behoefte aan groot beleggings in nuwe en bestaande infrastruktuur. • Beperkte watervoorraad. • Informele land </div>	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief. <ul style="list-style-type: none"> • konsep in elke deel van die tabel gedek.
-------	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Korrupsie/misdaad 	
2.2.3	Evalueer waarom Gauteng bekendstaan as Suid-Afrika se ekonomiese kragssentrale.		<ul style="list-style-type: none"> • Toegang tot 'n groot arbeidsmag. • Na aan mineraalbronne. • Geskiedenis van minerale en kettingnywerhede. • Toegang tot water. • Toegang tot finansiële bystand. • Toegang tot baie universiteite, navorsingsinstansies en innovasie kerne, wat dit 'n kern maak vir navorsing en ontwikkeling (R&D). • Vervoerroetes. • Finansiële kerne. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die evaluering is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die evaluasie is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die evaluasie nie.</p>
2.3.1	Verduidelik die konsep van 'n ROI.		<ul style="list-style-type: none"> • Is 'n ontwikkelingskorridor daar is dus ontwikkeling al langs 'n hoofverkeersroete, bv. 'n baie belangrike hoofweg. • Verbind belangrike nywerheids- of mynbou gebiede. • Die regering verbeter die infrastruktuur al met die ontwikkelingskorridor langs en stimuleer sodoende ontwikkeling en toegang tot gebiede wat langs hierdie roete geleë is. • Klein dorpe en aktiwiteite soos boerdery en toerisme ontwikkel langs die roete. 	<p>Kandidate moet bewys dat ROI verstaan is.</p>
2.3.2	Assesseer die belangrikheid van die Maputo Ontwikkelingskorridor vir die mense wat in die streek bly.		<ul style="list-style-type: none"> • Nuwe geleenthede vir besighede om uit te brei en te groei word geskep. • Nuwe werksgeleenthede word geskep. • Welvaart word in die streek geskep. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Aansienlike beleggings in infrastruktuur wat die bou van nuwe paaie, spoorlyne en hawens insluit. • Verbeterde toegang tot dienste. • Verbind die provinsie van Gauteng in Suid-Afrika met die hawe van Maputo in Mosambiek. • Beter toegang tot fasiliteite vir gesondheidsorg en skole, wat meestal in stedelike sentra geleë is. • Dit dra by tot die verbetering van lewenskwaliteit vir mense in die streek. • Integrasie van die streek deur die ontwikkeling van nuwe ekonomiese bande tussen Suid-Afrika en Mosambiek. • Toerisme. • Beurse/Finansiële bystand. 	<p>1 tot Die assessering is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die assessering is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die assessering nie.</p>
2.3.3	Bespreek die voordele wat die Maputo Ontwikkelingskorridor vir Gauteng inhou.		<ul style="list-style-type: none"> • Meer buitelandse beleggings. • Meer toegang tot die mark van Mosambiek. • Hawe van Maputo is nader as dié van Durban. • Meer werksgeleenthede. • Nuwe kettingnywerhede word geskep. • Verbeterde infrastruktuur. • Uitvoere en invoere. • Handelsbetrekkinge/BRICS/SAOG. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die bespreking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die bespreking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die bespreking nie.</p>

VRAAG 3 UITGEBREIDE SKRYFWERK		
STEDELIKE STUDIES		
<p>Moet asseblief NIE REGMERKIES MAAK wanneer 'n opstel gemerk word nie – dit verwar die optellers.</p> <p>In die plek daarvan, onderstreep relevante en toepaslike punte en gebruik die stelsel van kodes.</p>	<div> <div> AARDRYKSKUNDE SE KODES VIR OPSTELE E – Uitstekend G – Goed V – Vaag R – Herhalend I – Ontoepaslik F – Aanvaarbaar </div> <div> INHOUD: Onderstreep relevante punte indien korrek Omkring verkeerde punte BEWYSE: Sit hakkies () om bewyse </div> </div>	
<p>Vandag word Gauteng beskou as een stedelike gebied wat onderling verbind is. Skryf 'n verslag vir die Gauteng City Region (GCRO) om Johannesburg en die Gautengse Stadstreek te analiseer. Gebruik al die bronmateriaal in Afdeling A (Figure 1 tot 12).</p>		
<p>Standplaas- en liggingsfaktore wat die ligging van Johannesburg beïnvloed het.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Johannesburg is geleë in die provinsie van Gauteng van Suid-Afrika en dit is die grootste stad in die provinsie sowel as in die land. • Die stad het sy oorsprong in 1886 gehad toe die goudstormloop op die Witwatersrand sy hoogtepunt bereik het. • Die goudneerslae wat hier gevind is was die hoofrede vir die vestiging van die stad en hierdie neerslae is vandag nog een van die primêre dryfvere van die stad se ekonomie. Johannesburg is op die Hoëveldse plato met 'n hoogte bo seespieël van 1,753 meter, geleë. • As gevolg van hierdie ligging is die klimaat stabiel met koel tot koue winters en warm somers. Die stad het 'n goeie ligging wat die res van die land, asook plekke buite sy grense, toeganklik maak met hoofpaaie, spoorlyne en lughawens waarmee dit verbind is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief. • Wees daarop bedag dat daar herhaling in die paragrawe mag wees.

	<ul style="list-style-type: none"> • Geleë in die Witwatersrandbekken wat ryk is aan goudneerslae. • Die ontdekking van goud in die laat 1800s het aanleiding gegee tot die instroming van mense na die gebied en sodoende is 'n behoefte aan 'n groot stedelike sentrum, om mynbou te ondersteun, geskep. • Gelyk grond. • Toegang tot water. • Toegang tot krag. • Vrugbare grond. • Infrastruktuur. 	
Faktore wat stedelike groei van Johannesburg bevorder sowel as belemmer.	<p>Faktore wat die stedelike groei van Johannesburg belemmer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan bekostigbare behuising. • Baie inwoners het geen ander keuse as om in informele nedersettings of townships te bly nie. • Te veel mense en tekort aan basiese dienste soos skoon water en sanitasie. • Die grootste uitdaging vir die stad is misdaad wat 'n groot bekommernis vir inwoners en besighede is. • 'n Toename in toegangsbeheerde gemeenskappe en sekuriteit wat groei en beleggings in sekere areas kan beperk. • Huidige energiekrisis – beurtkrag. • Watersekuriteit is nie verseker nie. • Besoedeling kan mense na die buitewyke/ander areas dryf. <p>Faktore wat die stedelike groei in Johannesburg bevorder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die stad se sterk ekonomie word gedryf deur mynbou en die finansiële sektore. • Daar is verskeie universiteite en navorsingsinstansies in Johannesburg. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.</p> <p>Wees daarop bedag dat daar herhaling in die paragrafe mag wees.</p>

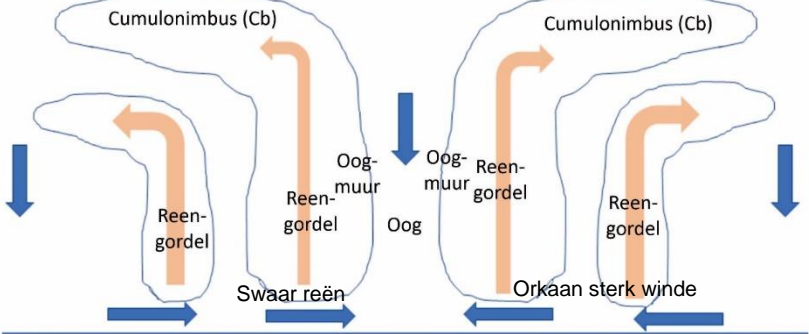
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit het 'n vooruitstrewende kulturele lewe wat studente en professionele mense vanoor die hele wêreld lok. • Die sentrale ligging van die stad sowel as die goed-ontwikkelde vervoer-infrastruktuur maak dit 'n aanloklike bestemming vir besighede en beleggers. 	
Hoe stede soos Johannesburg maatskaplike geregtigheidskwessies hanteer.	<p>Om maatskaplike geregtigheidskwessies in stede soos Johannesburg aan te spreek vereis 'n deeglike benadering wat goed gekoördineer is. Een van die belangrikste stappe is om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die kwessie van bekostigbare behuising – wat 'n groot kwessie vir baie inwoners is – aan te spreek. • Belê in nuwe residensiële ontwikkelinge en verbeter die kwaliteit en toeganklikheid van huidige behuising. • Pogings moet aangewend word om misdaad te bekamp en om die stad 'n veiliger plek te maak. Sou voorafgenoemde pogings wel suksesvol wees sal dit die stad 'n beter plek maak om in te bly en sal dit ook meer aanloklik vir besighede en beleggers word. • Implementeer beleide wat sosiale insluiting bevorder. • Verbeter toegang tot onderrig, gesondheidsorg en ander noodsaaklike dienste. • Belê in openbare infrastruktuur soos skole en hospitale en maak hierdie dienste meer toeganklik vir alle inwoners, nieteenstaande hulle inkomste of agtergrond. • Spreek ongelykhede en diskriminasie aan met behulp van programme van 	<ul style="list-style-type: none"> • Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief. • Wees daarop bedag dat daar herhaling in die paragrawe mag wees.

	<p>regstellende aksie en wette wat diskriminasie teenstaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skep geleenthede vir gemarginaliseerde groepe deur entrepreneurskap te bevorder. • Stedelike grondhervorming. 	
Die verhouding tussen bevolkingsgrootte en hoërorde dienste.	<ul style="list-style-type: none"> • Die verhouding tussen bevolkingsgrootte en hoërorde dienste is kompleks en interafhanklik. • Soos wat stede soos Johannesburg groei, neem die vraag na hoërorde dienste soos gesondheidsorg, onderrig en vervoer toe. • Dit skep 'n behoefte aan belegging in openbare infrastruktuur en dienste wat verdere groei kan ondersteun en onderhou. • 'n Gebrek aan investering in hierdie areas kan stedelike groei beperk en dit moeilik maak vir stede om inwoners en besighede te lok en te behou. • Die stad kan daaraan werk om entrepreneurskap en ekonomiese groei in gebiede wat nie goed gediens word nie te bevorder. Dit kan lei tot ontwikkeling van nuwe besighede en die skep van nuwe werksgeleenthede. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief. • Wees daarop bedag dat daar herhaling in die paragrawe mag wees.
	<p>Nota: Jy kan die kennis wat jy opgedoen het in die bestudering van voorbeelde gebruik om jou te help. Gebruik die rubriek hieronder om jou te help met die beplanning en struktuur van jou verslag.</p>	

KRITERIA	Vlak 3 Uitstaande – Goed	Vlak 2 Bevredigend	Vlak 1 Swak
Skryfvaardighede <ul style="list-style-type: none"> • Neem struktuur en voorstelling in aanmerking. • Gebruik kort inleiding en slot. • Logiese bespreking en gebruik van onderopskrifte. [word aan hierdie komponent toegeken]	Gepaste inleiding en slot. Gesofistikeerde, samehangende en gestruktureerde skryfwerk. Onderopskrifte en paragrawe is effektief gebruik. Opstel is kort, goed-gestruktureerd en kernagtig. .	Inleiding en slot teenwoordig, alhoewel nie ideaal nie. Pogings om te hou by die onderopskrifte en paragrawe te gebruik. Verslag dwaal by tye van die punt af en skiet tekort aan bondigheid.	Skryfwerk is swak en amper onverstaanbaar. Geen inleiding of slot word voorsien nie. Geen gebruik / navolging van onderopskrifte nie. Lang sinne, swak grammatika en oneffektiewe gebruik van paragrawe. Verslag is herhalend. Kolpunte is dalk gebruik. 1 punt = moet <i>toegeken word vir enige poging om iets te skryf / probeerslag</i>
Inhoudskennis <ul style="list-style-type: none"> • Korrekte gebruik van geografiese terme en begrippe. • Hou by onderwerp en onderopskrifte. [word hiervoor toegelaat]	Die antwoord assesser die toepaslike inhoudskennis goed en die bespreking van die onderwerp is in diepte gedoen. Die evaluasie is effektief en was volhou. Daar is 'n goeie slotsom. Die antwoord lewer bewys van kennis van voorbeelde en 'n sterk begrip van die konsepte van die onderwerp. Voorbeelde wat gebruik is is toepaslik en geïntegreer met die antwoord. Goeie gebruik van geografiese terme en begrippe. Enige aantal toepaslike feite word per onderopskrif gegee. 10 punte sal vir die kandidaat toegeken word indien daar <u>minimum</u> van 2 punte per onderopskrif genoem is. Indien verder uitgebrei word sal 'n addisionele 2 punte toegeken word.	Antwoord lewer wel bewys dat kandidaat kennis het van die onderwerp en dit verstaan. Daar is wel sommige relevante inhoud. Die antwoord is net in breë trekke. Daar is wel beperkte verduidelikende inhoud en 'n slotsom. Die basis waarop die antwoord gebaseer is is wel korrek, en begrip word bewys met die gebruik van die voorbeelde. Oorsigtelike / algemene bespreking van die kern-kwessies. Bewys van algemene begrip van die onderwerp, maar daar is tog wel foute en vaagheid in die bespreking. Gebruik van geografiese terme en konsepte is baie basies. 60–50% van die verwagte feite word per onderopskrif gegee. 1 punt per onderopskrif, of 2 punte word gegee en slegs 2 paragrawe.	'n Paar algemene punte rakende die onderwerp word gemaak 'n Beskrywende antwoord, wat bestaan uit 'n paar eenvoudige punte. Kennis is basies en die begrip mag swak wees en nie van toepassing wees op die vraag nie. Afwyking van die onderwerp af. Swak begrip van konsepte en terminologie. Geïsoleerde en generiese elemente van die kennis en begrip van die onderwerp. Oppervlakkige / swak bespreking. Omtrent geen toepaslike feite / onderopskrifte.

<p>Ondersteunende bewyse – ontleding en begrip</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die vermoë om die onderwerp te ontleed en evalueer word in hierdie kategorie geassesseer. • Verwysing na gevallestudie-materiaal / feitêlêer / bronmateriaal verskaf. • Indien toepaslik, moet verwys word na bekende / plaaslike of ander voorbeelde. <p>[word aan hierdie komponent toegeken]</p>	<p>Die kandidaat is daartoe in staat om toepaslik te redeneer en evalueer.</p> <p>Daar is goeie bewys van akkurate toepassing van begrip en bewyse word verskaf.</p> <p>Verslag demonstreer begrip en integrasie van toepaslike gevallestudie / feitêlêer/ bronmateriaal in die konteks van die verslag.</p> <p>Bewyse nodig van ontleding van inhoud en hoërde integrasie.</p>	<p>Oppervlakkige verwysings word na die gevallestudie / feitêlêer/ bronmateriaal gemaak.</p> <p>Alhoewel na ondersteunende voorbeelde verwys word, is dit nie duidelik dat die leerder 'n goeie begrip van die voorbeeld / gevallestudie se materiaal het nie.</p> <p>Ondersteunende bewyse is nie altyd van toepassing op die onderopskrif of konteks van bespreking nie.</p> <p>Bespreking het geen diepte nie.</p>	<p>Beperkte tot geen verwysing na gevallestudie / feitêlêer / bronmateriaal nie.</p> <p>Voorbeelde word nie verskaf nie.</p> <p>Het min of geen geografiese betekenis.</p> <p>Min ontleding of begrip.</p> <p>Demonstreer minimale begrip van die onderwerp.</p>
--	---	---	--

AFDELING B KLIMAAT, WEER EN GEOMORFOLOGIE			
VRAAG 4 KLIMAAT EN WEER			
4.1 Middelbreedtesiklone			
4.1.1	Kies die terme in vetdruk wat die stellings WAAR sal maak. Skryf slegs die nommer van die vraag en die ooreenstemmende term neer, bv. 4.1.0. rivier.		
(a)	Die (koue / okklusie / warm) front beweeg oor die Wes-Kaap	koue	
(b)	Die front bring (warmer / kouer / kalmer) toestande in die Wes-Kaap mee.	kouer	
(c)	Dit word geassosieer met (swaar reënval / bergwinde / rypholte)	swaar reënval	
(d)	en sal ook (sterk / sagte / stil) winde meebring.	sterk	
(e)	Die hoogdruk A is die (ruê / troê / gly) agter die front.	ruê	
4.1.2	Bespreek die voordele wat middelbreedtesiklone vir die Wes-Kaap inhou.	<ul style="list-style-type: none"> • Reënval, vul die watervoorraad aan. • Ondersteun landbou en voorsien belangrike waterbronne vir menslike gebruik. • Verlaging van temperature. • Verminder die risiko op veldbrande. • Bevorder biodiversiteit. • Sneeusmelt voorsien water in die lente. • Toename in ondergrondse watertafel. • Mediterreense klimaat so groter verskeidenheid gewasse kan gegroei word. • Wind bron van windkrag. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die bespreking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die bespreking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die bespreking nie.</p>
4.1.3	Lys TWEE nadele wat middelbreedtesiklone vir Suid-Afrika inhou.	<ul style="list-style-type: none"> • Oorstromings • Sterk winde • Ontwrigtende sneeu • Skade aan infrastruktuur • Swaar reën 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Verlies van produksie • Gedwing om te trek • Geassosieer met bergwinde • Rypskade • Toename in kragverbruik 	
4.2 Tropiese sikloon				
4.2.1	Teken 'n benoemde dwarsdeursnit van 'n orkaan.			
	 <div data-bbox="1232 502 1624 710" style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> Oog Wolke Lugbeweging Elemente Tekening </div> <p>Volpunte KAN NIE gegee word as lugbeweging verkeerd is nie</p>			
4.2.2	Verduidelik waarom sulke sterk winde met orkane gepaardgaan.		<ul style="list-style-type: none"> • Die kombinasie van die vrystelling van latente hitte, Coriolis-krag, en die temperatuur van die oseaan dra almal by tot die sterk winde wat met 'n orkaan gepaardgaan. • Vorm 'n intense laagdruk met 'n sterk drukgradiënt. • 'n Vorteks in die middel suig die lug na die middel toe. • Geen wrywing oor die oseaan nie. 	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.
4.2.3	Verduidelik hoe 'n <i>stormstuwing</i> in 'n orkaan voorkom.		<ul style="list-style-type: none"> • Soos wat 'n orkaan na die kus toe beweeg, word die oppervlakwater van die oseaan na die kus toe forseer en dit veroorsaak dat die seevlak styg. • Terselfdertyd veroorsaak die lae atmosferiese druk in die middel van die orkaan dat daar 'n suigings-effek is wat ook die water na die kus toe kan trek. 	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord: Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.

			<ul style="list-style-type: none"> Bykomend tot bogenoemde is die rotasie van die orkaan wat kan veroorsaak dat water aan die een kant van die storm ophoop en dan styg die seevlak verder. 	Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die verduideliking nie.
4.2.4	Tropiese siklone (orkane) is verantwoordelik vir 'n groot aantal sterftes. Skep EEN strategie om die verlies aan lewens te verminder en verduidelik waarom dit gewoonlik meer suksesvol in ekonomies ontwikkelde lande is.		<p>Vroeë waarskuwingstelsels</p> <ul style="list-style-type: none"> Hierdie stelsels monitor die weersomstandighede en kan vroegtydig die mense in die gebiede wat beïnvloed sal word, waarsku. Mense kan dus die gebied ontruim, hulle huise beveilig en vir die storm voorberei. <p>Planne vir ontruiming en skuilplekke</p> <ul style="list-style-type: none"> Regerings en rampbestuurders behoort roetes vir ontruiming te beplan en voor te berei, veilige skuilplekke te identifiseer en die publiek towys te maak met die ontruimingsprosedures. Verlies aan lewens a.g.v. die storm kan so beperk word. <p>Regulasies vir oprigting van geboue</p> <ul style="list-style-type: none"> Regerings kan regulasies vir oprigting van geboue afdwing en sodoende seker maak dat die konstruksie stewig en veilig is en dat dit uiterste weerstoestande sal kan weerstaan. <p>Openbare Opvoeding en Bewusmaking:</p> <ul style="list-style-type: none"> Regerings en rampsbestuurders moet die publiek inlig aangaande die gevare van tropiese siklone, wat om gedurende 'n storm te doen en hoe om daarop voor te berei. <p>Verbeterde infrastruktuur:</p>	<p>Hierdie is 'n konsep vraag. Kandidate moet bewys dat hulle die konsep verstaan en dat hulle hulself daarmee kan vereenselwig. Kandidate moet bewys dat hulle verstaan hoe MEDCs en LEDCs verskil ten opsigte van die hantering van die gevolge.</p> <p>Kan 'n aantal aspekte wees wat in een strategie geskakel is.</p> <p>Gee krediet vir redelike en relevante alternatiewe assessering. 1 tot Die antwoord is meestal beskrywend met min assessering van die konsep. Kennis is basies en die begrip mag moontlik nie heeltemal korrek wees nie. Indien slegs 'n lys sonder verdere detail (MAKS 2 punte) Antwoord is tot 'n mate assesserend, maar daar is oppervlakkige skakel tussen konsepte. Die antwoord ontwikkel rondom 'n basiese kennis en begrip. Voorbeelde mag ontbreek</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Regerings moet belê in die opgradering van infrastruktuur om seker te maak dat die ontruimingsroetes skoon is en kommunikasie-netwerke tydens 'n storm funksioneel sal wees. <p>Versekeringskemas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regerings en versekeringsmaatskappye behoort versekering te kan voorsien wat verlies aan lewens sowel as skade aan eiendom gedurende 'n tropiese storm sal dek. • Hierdeur sal families gehelp word om vinniger na 'n storm te herstel en hulle finansiële las sal ook verlig word deur sulke skemas. <p>Rampsbestuur wat gebaseer is op die gemeenskap.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die bemagtiging van gemeenskappe sodat hulle 'n aktiewe rol kan speel in die voorbereiding vir en reaksie op 'n ramp. • Aktiewe rol in voorbereiding vir en reaksie op ramp. Dit sluit die volgende in: opleiding van mense in die gemeenskap in voorbereiding vir en reaksie op rampe en om hulle te betrek by die besluitnemingsproses. <p>Landboupraktyke wat die klimaat kan hanteer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boere moet aangemoedig word om landboupraktyke toe te pas wat lewensverliese a.g.v. tropiese siklone kan beperk. • Dit sluit in: plant van gewasse wat droogtebestand is, toepassing van waterbewaringspraktyke en die 	<p>aan die nodige detail en ontwikkeling.</p> <p>5 tot 6 punte: Die antwoord assesser konsepte en verbintenisse duidelik. Die kennis is baie gedetailleerd en dit is duidelik dat konseptuele begrip van die onderwerp goed is. Enige voorbeelde wat gebruik is is toepaslik en korrek in die antwoord geïntegreer.</p>
--	--	--	--

			<p>toepassing van volhoubare landboupraktyke.</p> <ul style="list-style-type: none">• Meer ekonomies ontwikkelde lande – hier is die strategieë meer suksesvol omdat hulle die hulpbronne het om in meer gesofistikeerde tegnologie en infrastruktuur te kan belê. Hulle het ook hulpbronne om die publiek in te lig oor tropiese siklone en om regulasies aangaande bouwerk te kan af te dwing. Dit sal daartoe bydra dat die risiko van lewensverliese en skade aan eiendom gedurende tropiese siklone verminder word. In die minder ekonomies ontwikkelde lande kan hierdie strategieë beperk wees. Die mense mag moontlik nie die hulpbronne hê om te ontruim of om vir 'n storm voor te berei nie. Die risiko op lewensverlies en skade aan eiendom word dus net groter.	
--	--	--	--	--

VRAAG 5 GEOMORFOLOGIE				
5.1 Fluviale prosesse				
5.1.1	Kies die terme in vetdruk wat die stellings WAAR sal maak. Skryf slegs die nommer van die vraag en die ooreenstemmende term neer, bv, 5.1.0. rivier.			
(a)	Die fluviale kenmerk B is 'n (waterval / stroomversnelling / dam).		stroomversnelling	
(b)	Die gebied langs die oewer staan bekend as die (oewersone / stuwal / yazoo).		oewersone	
(c)	Hierdie kenmerk sal heel waarskynlik in die (bo- / middel- / benedeloop) van die rivier gesien word.		bo-	
(d)	Die rivier by B het 'n (turbulente / laminêre / thalweg) vloei.		turbulente	
(e)	Die mees belangrike vorm van energie is (erosie / neerlegging / vervoer).		erosie	
5.1.2	Verduidelik wat met hierdie kenmerk in die toekoms sal gebeur.		<ul style="list-style-type: none"> • Stroomversnellings is plekke in die stroomkanaal waar die water se vloei sterker is en dit veroorsaak onstuimigheid / turbulensie. Met die verloop van tyd kan die eienskappe van 'n stroomversnelling verander as gevolg van natuurlike prosesse soos erosie, sedimentasie en verandering in die vloei van die water. • Die stroomkanaal word dieper en die stroomversnelling sterker as gevolg van die water in die stroomversnelling wat die rivierbodem en -oewers erodeer. • Maar wanneer daar sediment in die stroomkanaal neergelê word en die stroomkanaal opgebou word sal die water stadiger vloei en die stroomversnelling sal minder intens raak. • Veranderinge in die stroomvloei kan ook die eienskappe van die stroomversnelling beïnvloed. Byvoorbeeld, wanneer daar 'n toename in die hoeveelheid water in die stroom is as gevolg van swaar reën sal die stroomversnelling sterker raak terwyl 'n afname in die hoeveelheid water in die stroom as 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord: 1 tot Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die verduideliking nie.</p>

			gevolg van 'n droogte sal veroorsaak dat die stroomversnelling nie meer so intens is nie.	
5.2 Bestuur van die rivier en opvangsgebied				
5.2.1	Identifiseer watter rivier C , D of E die ... (skryf slegs die korrekte letter van die rivier, bv. 5.2.1 (c) F neer) gedurende 'n tydperk van reën sal hê.			
(a)	Kort vertragingstyd		C en D	Beide antwoorde is korrek.
(b)	Laer vloedspits		E	
5.2.2	Gee 'n kort verduideliking vir elk van jou antwoorde in Vraag 5.2.1.		C – sal 'n kort vertragingstyd hê omrede daar groot area is wat vir residensiële doeleindes gebruik word. Die water vloei oor die kunsmatige oppervlakte en daar is 'n groter afloop. D – Bron nie gesien nie en gaan deur die stadstreke en industriële areas. E – daar is 'n groot area wat vir bewerkte lande gebruik word. Die oppervlakaflow is stadiger en vat langer om die rivier te bereik.	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.
5.2.3	Gereelde kontrole van die waterkwaliteit by punt F het gewys dat daar 'n daling in die waterkwaliteit is.			
(a)	Identifiseer TWEE moontlike bronne wat die rivier besoedel.		<ul style="list-style-type: none"> • Huise • Myn • Fabrieke • Rioolwerke • Paaie • Landbouaktiwiteite 	Enige TWEE. Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.
(b)	Sê watter bron in Vraag 5.2.3 (a) genoem, die grootste bron van besoedeling sal wees en gee 'n rede vir jou antwoord.		Kandidate moet die rede vir hulle keuse in detail ontleed en verduidelik.	<p>Moenie punt toeken vir die keuse wat gemaak is nie.</p> <p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord: Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p>

				Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die bespreking nie.
(c)	Verduidelik hoe die gebruik van georuimtelike analise van die streek die hooforsaak van die daling in die waterkwaliteit kan bepaal.		<p>Georuimtelike analise kan 'n kragtige hulpmiddel wees om die hooforsaak van die afname in die waterkwaliteit in hierdie streek te bepaal. Hierdie proses behels die gebruik van die volgende: Geografiese inligtingstelsels (GIS) en tegnologie van afstandswaarneming om die verskeie omgewings- en sosio-ekonomiese faktore te ontleed op 'n spesifieke plek.</p> <p>Insameling van data:</p> <ul style="list-style-type: none"> Die eerste stap is om data van die verskeie omgewings- en sosio-ekonomiese faktore wat die kwaliteit van die water kan beïnvloed bymekaar te maak. Bogenoemde sluit ook data rakende grondgebruik, topografie, grondtipe, grondbedekking en bevolkingsdigtheid in. <p>Data analise:</p> <ul style="list-style-type: none"> Die volgende stap behels die gebruik van GIS en afstandswaarneming tegnologie om die data te analiseer. Dit behels skepping van kaarte en modelle wat die verspreiding van verskillende faktore in die studiegebied wys. Hierdie data kan dan gebruik word om moontlike oorsprong van waterbesoedeling, soos bv. landbouaktiwiteite, nywerheidsprosesse of stortingsterreine te identifiseer. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die verduideliking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die verduideliking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die verduideliking nie.</p>

			<p>Modellering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die derde stap behels die gebruik van wiskundige modelle om die beweging van besoedeling in die streek na te boots. • Hierdie modelle kan voorspel hoe besoedeling deur die omgewing beweeg en watter faktore bydra tot hulle beweging. <p>Integrasie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die finale stap is die integrasie van die data en die modelle om sodoende die hooforsaak van die afname in die waterkwaliteit te bepaal. • Dié stap kan die gebruik van statistiese analise en visuele interpretasie om die verband tussen die verskillende omgewings- en sosio-ekonomiese faktore en waterkwaliteit, insluit. <p>Met georuimtelike analise, is dit moontlik om die hooforsaak van die afname in die waterkwaliteit te bepaal en om gefokusde strategieë te ontwikkel om die kwessie aan te spreek. Hierdie benadering is meer effektief as die tradisionele metode en gee 'n omvattende en data-gebaseerde begrip van die probleem.</p>	
--	--	--	---	--

AFDELING C LANDELIKE EN STEDELIKE NEDERSETTING EN EKONOMIESE GEOGRAFIE VAN SUID-AFRIKA.				
VRAAG 6 NEDERSETTING				
6.1 Nedersettingspatrone				
6.1.1	D	Middel-inkomste behuising		
6.1.2	B	Nywerheidsgebied		
6.1.3	C	Afgesonderde plaasopstal		
6.1.4	B	Residensiële landgoed		
6.1.5	A	Informele nedersetting		
6.2 Landelike nedersettingskwessies				
6.2.1	Watter een van hierdie nedersettings is die mees landelike een?		Mafabe	
6.2.2	Gee die persentasie van jong mense in die stad van Johannesburg.		25%	
6.2.3	Waarom is die oorheersende ouderdomsgroepe in die landelike nedersettings die jong en bejaarde mense?		<ul style="list-style-type: none"> • Migrasie van die ouderdomsgroepe wat werk. • Gebrek aan werksgeleenthede. • Gebrek aan voldoende gesondheidsorg. • Gebrek aan sosiale dienste. • Familie- en kulturele bande: • Landelike nedersettings het gewoonlik sterk familie en kulturele bande. • As gevolg van 'n kombinasie van ekonomiese, sosiale en kulturele faktore. Hierdie faktore kan 'n sleutelrol speel in die bepaling van die demografie van landelike gemeenskappe. • Volwassenes gaan: • Migrasie vir werksgeleenthede • Vermaak/sosiale geleenthede • Opvoedings geleenthede 	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord: Die antwoord is eenvoudig en is gebrekkig aan diepte; dit benodig moontlik spesifieke skakeling aan die konsepaspek. Die antwoord is goed ontwikkel, alomvattend en toon 'n deeglike konseptuele begrip. Dit verken die faktore in diepte, bewerkstellig insiggewende punte en demonstreer kritiese denke.
6.2.4	Verduidelik EEN negatiewe en EEN positiewe impak op die ekonomie en omgewing van landelike gebiede as gevolg van landelike-stedelike migrasie.		Landelike-stedelike migrasie verwys na die beweging van mense vanaf landelike na stedelike gebiede in die soeke na beter ekonomiese geleenthede, onderrig en beter lewenskwaliteit.	Moet die volgende dek: positiewe en negatiewe en dan die ekonomiese en omgewing

		<p>Hierdie migrasie het beide 'n positiewe en negatiewe ekonomiese impak sowel as impak op die omgewing van die landelike gebiede.</p> <p>Positiewe ekonomiese gevolge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baie landelike-stedelike migrante stuur geld na hulle families en gemeenskappe in die landelike gebiede en voorsien daardeur 'n belangrike bron van inkomste en ondersteuning. • Stedelike inwoners wat bande het met die landelike gebiede mag wel kies om te belê in die gemeenskappe van hulle tuisdorpe en voorsien daardeur 'n bykomende bron van inkomste sowel as ontwikkeling. <p>Negatiewe ekonomiese gevolge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landelike-stedelike migrasie veroorsaak baie keer dat die landelike gebiede ontvolk en daardeur word die arbeidsmag kleiner en so ook die moontlikheid vir ekonomiese groei en ontwikkeling. • Die verlies aan werkers wat hoogs-geskoold is en vaardighede het kan 'n negatiewe invloed op die potensiaal vir ekonomiese ontwikkeling van landelike gebiede hê. • Die werkers wat vanaf die landelike na stedelike gebiede beweeg kan veroorsaak dat daar 'n afname in die landbou en ander landelike aktiwiteite is en daardeur word die ekonomiese diversiteit en weerbaarheid negatief beïnvloed. • Armoedesiklus en meer wat gaan lei na sluiting van besighede. • Swak boerderytegnieke met min arbeiders op die plaas oor. • Afname in voedselproduksie – afname in verkope. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>1 punt per konsep: Die respons is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van elke konsep. Die verduideliking benodig moontlik meer diepte en dek nie die inhoud deeglik nie.</p> <p>2 punte per konsep: Die respons bied 'n goed ontwikkelde verduideliking van die impak van elke konsep wat die inhoud deeglik dek. Die kandidaat stel 'n dieper vlak van kennis en begrip ten toon deur elke konsep in detail aan te spreek.</p> <p><i>Maks 2 punte as slegs een oplossing gedek is.</i></p>
--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Eindomswaarde neem af. <p>Positiewe gevolge op die omgewing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Migrasie van die landelike na stedelike gebiede kan die druk op natuurlike hulpbronne in die landelike gebiede verminder wat dan lei tot beter bestuur en bewaring van hierdie hulpbronne. • Verstedeliking kan lei tot verbeterde lewensomstandighede, insluitend toegang tot skoon water, sanitasie en ander noodsaaklike dienste wat dan weer positiewe invloed op die omgewing sal hê in beide stedelike en landelike gebiede. <p>Negatiewe gevolge vir die omgewing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verstedeliking kan lei tot onbeheerde groei en uitbreiding wat veroorsaak dat daar 'n verlies aan landbougrond en natuurlike habitate is sowel as toename in besoedeling en kweekhuis gas vrylatings. • Die verandering van grond wat gebruik word vir woude en landbou aktiwiteite na 'n stedelike funksie kan veroorsaak dat daar ontbossing is wat 'n negatiewe gevolg vir die omgewing en biodiversiteit sal hê. • Grond oop of verlate – gronddegradasie. 	
--	--	--	---	--

6.3 Stedelike profiel				
6.3.1	Watter deel van die stad sal die meeste:			
(a)	Hoërorde goedere hê?		SSK	
(b)	Toeganklik wees?		SSK	
6.3.2	Vandag het die meeste stede, insluitend Kaapstad, ontwikkelde voorstedelike sakesentrums. Analiseer TWEE redes vir die ontwikkeling van voorstedelike sakesentrums in stedelike gebiede.		<ul style="list-style-type: none"> • Daar is vele redes, insluitend ekonomiese ontwikkeling, dekongestie, uitbreiding van voorstedelike gebiede, aantlokkend vir beleggers en omgewingskwessies wat verantwoordelik is vir die ontwikkeling van voorstedelike sakesentrums. • Een van die primêre redes vir die ontwikkeling van voorstedelike sakesentrums is om ekonomiese ontwikkeling en groei moontlik te maak. • Hierdie voorstedelike sakesentrums word baie keer gebou om besighede te voorsien van meer bekostigbare en beskikbare eiendom en om beter toegang tot vervoerroetes en ander hulpbronne te verseker. • Dit lok besighede wat andersins nie in die SSK sou kon vestig nie en dit kan bydra tot die skep van nuwe werkseleenthede en ekonomiese geleenthede. • Om kwessies rondom kongestie en oorbevolking in die stad se kern aan te spreek. Deur kommersiële en nywerheidsontwikkeling te versprei na hierdie voorstedelike gebiede, kan stede bydra om verkeer en ander tipes kongestie in die sentrale dele te bekamp. • Verbeter die lewenskwaliteit van die inwoners en besoekers en verskaf meer geleenthede vir groei en ontwikkeling. • In beide gevalle kan die ontwikkeling van voorstedelike sakesentrums 'n noodsaaklike rol speel in die ondersteuning van 'n stad se ekonomiese en sosiale gesondheid deurdat 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die ontleding is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die ontleding is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die bespreking nie.</p>

			<p>hulle die hulpbronne aan die besighede en inwoners voorsien wat hulle nodig het om suksesvol te wees.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die uitbreiding van voorstedelike gebiede en die groei van voorstede is as gevolg van die toename in migrasie vanaf die stedelike kerne. Soos wat die voorstedelike gebiede groei neem die bevolkingsdigtheid toe, die behoefte aan kommersiële ontwikkelings neem ook toe en daarom ontstaan die voorstedelike sakesentrums om aan hierdie behoefte te voldoen. • Voorstedelike sakesentrums kan investering lok en daardeur die ekonomie stimuleer. Stede kan besighede en entrepreneurs lok om in die voorstedelike gebiede te vestig deur aansporings en opsies vir aanloklike eiendomme aan te bied. Met die vestiging van hierdie besighede word die ekonomie verder gestimuleer en daar is groei in hierdie gebiede. • Het voordele vir die omgewing omdat dit die behoefte om na en van die stad se kern te ry en te pendel verminder. • Dit help dan weer om lugbesoedeling, verkeersopeenhoping en ander maniere waarop die omgewing beïnvloed word as gevolg van verstedeliking te bekamp. 	
6.3.3	<p>'n Ontwikkelaar beplan 'n groot kleinhandelwinkel in die middel van Kaapstad. Evalueer hoe hulle die onderstaande konsepte sou gebruik het om die mees toepaslike standplase te kon kies:</p> <p>(a) Funksionele magnetisme</p> <p>(b) Funksionele prestige</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Funksionele magnetisme verwys na die aanloklikheid van 'n ligging gebaseer op die teenwoordigheid van komplimentêre gebruike en aktiwiteite soos inkopies, uiteet, vermaak en ontspanning. • 'n Ontwikkelaar sal funksionele magnetisme in ag neem wanneer hy 'n standplaas kies vir die kleinhandelaar in die middel van Kaapstad. Hy sal die omliggende gebied evalueer en kyk of 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe bespreking:</p> <p>Die respons is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van elke</p>

	(c) Funksionele gemaklikheid	<p>daar 'n konsentrasie van komplimentêre gebruike en aktiwiteite is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bogenoemde sal bydra om kliënte te lok en om die voetgangers hier te vermeerder. • Funksionele prestige is die waargenome kwaliteit en prestige van 'n ligging gebaseer op faktore soos die status van die omliggende gebied, die kwaliteit van die naburige besighede en die beeld van hierdie gebied. • 'n Ontwikkelaar sal funksionele prestige in ag neem wanneer 'n standplaas vir 'n winkel vir 'n kleinhandelaar in die middel van Kaapstad gekies moet word. Die omliggende gebied sal evalueer word om te bepaal of dit waargeneem word as van hoogstaande kwaliteit – 'n gesogte ligging wat kliënte sal lok en wat die kleinhandelaar se handelsnaam sal bevorder. • Funksionele gemaklikheid verwys na die toeganklikheid van die standplaas sowel as die gemak van die gebruik van hierdie standplaas, bv. nabyheid van vervoer, beskikbaarheid van parkering en toeganklikheid vir persone met gebreke. • Funksionele gemaklikheid sal deur die ontwikkelaar oorweeg word wanneer 'n standplaas vir die kleinhandelaar gekies moet word in die middel van Kaapstad deur die omliggende gebied te evalueer en te bepaal of daar maklike toegang is vir motors, openbare vervoer en voetgangers en of daar genoegsame parkering beskikbaar is – dit sal bydra tot die aanloklikheid van die kleinhandelaar sou kliënte op soek wees na gemaklikheid wanneer hulle inkopies doen. 	<p>konsep. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die respons bied 'n goed ontwikkelde evaluasie van die impak van elke konsep, wat die inhoud deeglik dek. Die kandidaat toon 'n dieper vlak van kennis en begrip deur elke konsep in detail aan te spreek.</p>
--	------------------------------	--	--

VRAAG 7 EKONOMIE VAN SUID-AFRIKA				
7.1 Ekonomiese terminologie				
7.1.1	Wanneer regerings besluite neem aangaande die bestedings- en belastingsbeleide vir 'n opkomende periode het dit 'n groot invloed op die land se ekonomiese prestasie.		B. Fiskale beleid	
7.1.2	'n Spesifieke tak van ekonomie wat die vordering en prestasie van 'n ekonomie bestudeer.		D. Makroekonomie	
7.1.3	'n Primêre hulpbron of ander produk wat in groot hoeveelhede aangekoop kan word om ander goedere en dienste te kan voorsien.		A. Kommoditeit	
7.1.4	'n Nywerheid wat nie gebind is aan 'n spesifieke ligging of land nie en wat na 'n ander plek kan skuif sonder dat faktore soos grondstowwe, grond, arbeid en kapitaal dit beïnvloed.		F. Ongebonde nywerheid	
7.1.5	'n Toestand waar 'n individu aktief op soek is na werk, maar wat nie suksesvol is nie. Dit word gesien as een van die kritieke maatstawwe van hoe sterk die ekonomie is.		C. Werkloosheid	

7.2 Primêre aktiwiteit				
7.2.1	Gee die jaar waarin die meeste geproduseer is.		2021	
7.2.2	Hoeveel het Suid-Afrika in 2019 uitgevoer?		Tussen 5000 en 5500 ton	
7.2.3	Noem die vernaamste gebied waar chroom in Suid-Afrika ontgin word.		Noordwes of Mpumalanga of Limpopo Bosveld stollingskompleks	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.
7.2.4	Noem TWEE gebruike van chroom.		<ul style="list-style-type: none"> • Vervaardiging van staal en vlekvrye staal. • Verharding en versterking: chromium word by ander metale gevoeg. • Motors en lugvaart – maak sterker, duursaam, en bestand teen korrosie. • Gereedskap en masjinerie – verbeter die hardheid en taaiheid. • Bedekking met chromium verbeter die voorkoms. • Looi van leer – gee 'n sagte en plooibare tekstuur en verbeter die weerstand. • Produksie van glas. • Produksie van pigment – word gebruik om groen pigment te vervaardig. • Katalisator • Internetvesel • Dieetaanvulling 	Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.
7.2.5	Verduidelik hoe die produksie van chroom voordelig vir die kwaterneêre sektor se aktiwiteite sal wees.		<p>Navorsing en ontwikkeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeter die doeltreffendheid van die prosesse in die ontginning van chroom. • Ontwikkeling van nuwe en verbeterde produksietegnieke. <p>Inligtingstegnologie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moderniseer produksie deur die verskaffing van innoverende inligtingstegnologie oplossings soos data analise en bestuurshulpmiddels. <p>Finansiële en beleggingsdienste:</p>	<p>Gee krediet vir redelike en relevante alternatiewe assessering.</p> <p>Die antwoord is meestal beskrywend met min verduideliking van die konsep. Kennis is basies en die begrip mag moontlik nie heeltemal korrek wees nie.</p> <p>Indien slegs 'n lys sonder verdere detail (MAKS 2 punte)</p>

			<ul style="list-style-type: none"> Finansiële en beleggingsdienste kan kapitaal en finansiering verskaf om die fasiliteite waar chroom geproduseer word sowel as die apparaat te moderniseer. <p>Wetlike en reguleringsdienste:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wetlike en reguleringsdienste kan bystand verleen aan die chroom produserende nywerhede insake komplekse regulasies en kan behulpsaam wees in die voldoening aan omgewings- sowel as veiligheidstandaarde. <p>Bemaking en verspreidingsdienste:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bemaking en verspreidingsdienste kan behulpsaam wees in die chroom produksie industrie deur nuwe markte te vind en om die kliëntebasis uit te brei. 	<p>Antwoord is tot 'n mate verduidelikend, maar daar is oppervlakkige verband tussen konsepte. Die antwoord ontwikkel rondom 'n basiese kennis en begrip. Voorbeelde mag ontbreek aan die nodige detail en ontwikkeling. Die antwoord verduidelik konsepte en verbintnisse duidelik. Die kennis is baie gedetailleerd en dit is duidelik dat konseptuele begrip van die onderwerp goed is. Enige voorbeelde wat gebruik is is toepaslik en korrek in die antwoord geïntegreer.</p>
7.3 Sekondêre en tersiêre sektore				
7.3.1	Definieer die volgende onderstreepte terme:			
(a)	Spesiale Ekonomiese Sone		'n Spesiale Ekonomiese Sone is 'n toegewyde geografiese gebied in 'n land wat onderworpe is aan unieke ekonomiese regulasies en beleide wat heel anders is as in die res van die land.	
(b)	Vragverbreking		Die proses om goedere of vrag vanaf grootskaalse tipe vervoer soos skepe of treine oor te dra na kleinskaalse vervoermetodes soos trokke of verspreidingsentra. (Verandering van vervoermetodes)	
(c)	Waardetoevoeging		Die proses om die kwaliteit of waarde van grondstowwe of 'n hulpbron deur verskeie metodes soos ontginning, suiwering of behandeling te verbeter. Waardetoevoeging poog om die ekonomiese vatbaarheid of bruikbaarheid van die materiaal vir spesifieke gebruike te verhoog.	

7.3.2	Omskryf sommige van die maniere waarop beurtkrag die ekonomiese ontwikkeling van Gauteng beïnvloed het.		<ul style="list-style-type: none"> • Onderbrekings van nywerheids- en kommersiële aktiwiteite, • wat produksie verminder • finansiële verliese vir besighede • afname in die vertroue van beleggers, wat beide plaaslike en buitelandse investering in die wiele ry. • werkloosheid. • bevorder verkope van alternatiewe kragbronne en/of werk in die sektor 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die antwoord is eenvoudig en is gebrekkig aan diepte; dit benodig moontlik spesifieke skakeling aan die konsepaspek.</p> <p>Die antwoord is goed ontwikkel, alomvattend en toon 'n deeglike konseptuele begrip. Dit verken die faktore in diepte, bewerkstellig insiggewende punte en demonstreer kritiese denke.</p>
7.3.3	Lys TWEE maniere waarop hierdie ontwikkeling op die ekonomie van Gauteng 'n invloed sal hê.		<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van die infrastruktuur • Geleenthede vir arbeidsmag • Meer werksgeleenthede • Meer buitelandse beleggings • Meer plaaslike beleggings • Groter inkomste a.g.v. belasting • Meer kettingnywerhede • Toegang tot finansies • Geleenthede om te netwerk en saam met mekaar te werk <p>Kandidate het ook oor beurtkrag geskryf soos dit met die vorige afdeling verband hou. Hulle is vir hulle antwoorde gekrediteer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finansiële verliese vir besighede • Afname in beleggersvertroue, wat beide plaaslike en buitelandse belegging ontmoedig • Werkloosheid • Bevorder verkope van alternatiewe kragbronne en/of werk in die sektor 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatief.</p>

7.3.4	Bespreek hoe die ontwikkeling van OR Tambo Internasionale Lughawe se Spesiale Ekonomiese Sone die tersiêre sektor van die ekonomie tot voordeel sal strek.	<ul style="list-style-type: none"> • Lok direkte buitelandse belegging en moedig plaaslike belegging in lugvaart, logistieke, toerisme en relevante dienste aan. Voorgenoemde sal nuwe besigheidsgeleenthede skep en die groei van nywerhede in die tersiêre sektor, insluitend die hotelwese, restaurant, kleinhandelaars, vervoer en besigheidsdienste, stimuleer. • Bevorder werkskepping in die tersiêre sektor. Die uitbreiding van die fasiliteite by die lughawe en die vestiging van nuwe besighede in die SES sal direk en indirek werksgeleenthede skep. Dit sal vir die plaaslike gemeenskap voordelig wees en sal bydra tot die vermindering van werkloosheid. • Die ontwikkeling van die OR Tambo SES sal die streek se konnektiwiteit en handelsbande bevorder. Met verbeterde infrastruktuur en logistiese moontlikhede sal die lughawe 'n streeks- sowel as internasionale handelskern word wat meer lugrederye, vragoperateurs en verwante besigheid sal lok. Dit sal lei tot 'n toename in handelsvolumes, sal die beweging van goedere en dienste moontlik maak en sal in die geheel gesien die groei van die tersiêre sektor 'n hupstoot gee. 	<p>Gee krediet vir 'n redelike en relevante alternatiewe antwoord:</p> <p>Die bespreking is oppervlakkig en demonstreer algemene kennis en begrip van die inhoud. Dit is moontlik gebrekkig aan diepte en deeglike dekking van die onderwerp.</p> <p>Die bespreking is goed ontwikkel en bied 'n deeglike begrip van die inhoud. Dit dek die onderwerp in detail en demonstreer dieper kennis en begrip. Die respons is duidelik en koherent en laat geen groot gapings in die bespreking nie.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Dit sal die oordrag van kennis en vernuwing in die tersiêre sektor bevorder. Siende dat multi-nasionale maatskappye gelok word en samewerking tussen plaaslike en buitelandse firmas aangemoedig word, sal daar geleenthede wees vir die uitruil van kennis, oordrag van tegnologie en die aanvaarding van beste praktyke. Dit sal bydra tot die ontwikkeling van 'n meer kompeterende en innoverende tersiêre sektor in Gauteng. 	

Totaal: 200 punte